

โลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนากพัทธ์ ของทมยันตี

A Supernatural Worldview Presented in the Novel Named Nakkapat of Tomayanti

ธันวา ภาคเนตร¹ และสุวรรณี ทองรอด²

Thunwa Pakanet³ and Suwannee Thongrot⁴

(Received: 16 August 2021; Revised: 28 October 2021; Accepted: 25 November 2021)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาโลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนากพัทธ์ ของทมยันตี โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับโลกทัศน์และสิ่งเหนือธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่าโลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในเรื่องนากพัทธ์ มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ พบโลกทัศน์ที่ปรากฏ 3 ประเภท คือ คาถาอาคม เครื่องรางของขลัง และฤกษ์ยาม 2) โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พบโลกทัศน์ที่ปรากฏ 2 ประเภท ได้แก่ เทพเจ้าและพระภูมิเจ้าที่ 3) โลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย พบโลกทัศน์ที่ปรากฏ 3 ประเภท ได้แก่ วิญญาณ การติดต่อระหว่างวิญญาณกับมนุษย์ และการเวียนว่ายตายเกิด 4) โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน พบโลกทัศน์ที่ปรากฏ 2 ประเภท คือ ความฝันบอกเหตุล่วงหน้าและความฝันบอกเหตุการณ์ในอดีตชาติ โลกทัศน์เหนือธรรมชาติทั้งหมดเหล่านี้ล้วนเป็นความเชื่อที่มีอยู่จริงในสังคมไทยและเป็นความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทยตั้งแต่ในอดีตสืบทอดมาจนถึงสังคมไทยในปัจจุบัน

คำสำคัญ: โลกทัศน์เหนือธรรมชาติ นวนิยาย นากพัทธ์ ทมยันตี

Abstract

This study aims to investigate the supernatural worldview which in the novel named Nakkapat of Tomayanti. The concept involves with the worldview and the supernatural. The result of the study in the novel Nakkapat found that there are four parts. First, the spiritual worldview classified into three types such as black magic, amulet and auspicious time. Second, the sacral worldview classified into two types such as God and guardian spirit. Third, the afterlife worldview classified into three types such as spirit, communication between spirit and human being and reincarnation. Finally, the dream worldview classified into two types such as foretelling of dream and past life of dream. In Thai society all supernatural worldviews are true beliefs that are inherited from the past to the present. These in turn affect the Thai society entirely.

Keywords: Supernatural worldview, novel, Nakkapat, Tomayanti

¹ นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

² อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

³ Undergraduate student, Department of Thai Language, Faculty of Humanities, Naresuan University

⁴ Lecturer, Department of Thai Language, Faculty of Humanities, Naresuan University

บทนำ

วรรณกรรมเป็นสิ่งที่ผูกพันกับสังคม เพราะวรรณกรรมสามารถสะท้อนวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในสังคม ทุกยุคทุกสมัย โดยเกิดจากทัศนะ ความคิด ความเชื่อของผู้เขียนผ่านงานวรรณกรรม ดังที่ วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2544, หน้า 196-197) กล่าวว่า วรรณกรรมกับสังคมตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่า นักเขียน เปรียบเสมือนบุคคลสามคนที่อยู่ในคนเดียวกัน คือ เป็นนักประพันธ์ เป็นหน่วยหนึ่งของคนรุ่นนั้น และเป็นพลเมืองของสังคม ในฐานะที่นักประพันธ์เป็นหน่วยหนึ่งของคนรุ่นนั้น ย่อมได้รับอิทธิพลจากสังคมนั้นทั้งทางด้านวัฒนธรรม ขนบ ประเพณี ศาสนา ปรัชญาหรือการเมืองไม่มากนักน้อย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนกำหนดโลกทัศน์ของผู้เขียน

นวนิยาย เป็นวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี ซึ่งเป็นงานเขียนที่มีได้มุ่งเน้นข้อเท็จจริง แต่เป็นเรื่องที่แต่งจากจินตนาการ นวนิยายจึงมีลักษณะของการสมมติหรือเรื่องแต่ง โดยนัยนี้จึงอาจเรียกได้อีกอย่างว่าเป็น “วรรณกรรมแห่งจินตนาการ” โดยอาศัยจินตนาการของผู้แต่งเป็นสำคัญ และจินตนาการนั้นก็มิพื้นฐานมาจากความเป็นจริงเกี่ยวกับโลกและชีวิตมนุษย์ มีความหมายเพื่อที่จะเป็นตัวแทนชีวิตมนุษย์ ซึ่งเรื่องราวเหล่านี้อาจเคยเกิดขึ้นหรือไม่เคยเกิดขึ้นเลยก็ได้ (ธัญญา สังขพันธ์านนท์, 2539, หน้า 161) นวนิยายที่มีความแพร่หลายอยู่ในปัจจุบันจำแนกได้หลายประเภทตามลักษณะการเขียนและเนื้อหาที่ปรากฏ เช่น นวนิยายเชิงชีวประวัติ นวนิยายสะท้อนสังคม นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ นวนิยายผจญภัย นวนิยายวิทยาศาสตร์ และนวนิยายที่ได้รับความนิยมจากผู้อ่านอีกประเภทหนึ่งคือ นวนิยายประเภท เหนือธรรมชาติ

นวนิยายเหนือธรรมชาติ เป็นนวนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภูตผีปีศาจ ความเร้นลับมหัศจรรย์ หรืออำนาจของดวงวิญญาณ พลังจิต สิ่งที่มีมนุษย์เชื่อว่ามิอำนาจอยู่เหนือธรรมชาติและไม่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยหลักการทางวิทยาศาสตร์ ธวัช ปุณโณทก (2526, หน้า 92) กล่าวว่า นวนิยายเหนือธรรมชาติ เป็นนวนิยายที่มีโครงเรื่องลึกลับโดยผู้เขียนอาจจะจินตนาการขึ้นเอง หรือใช้ความฝันประเภทฟุ้งเฟ้อของนักเขียน นำเรื่องราวมาผูกเป็นโครงเรื่อง โดยไม่เจตนาจะให้เป็นที่จริง ผู้เขียนมีเป้าหมายให้เกิดความเพลิดเพลินและจินตนาการแปลก ๆ แก่ผู้อ่าน เช่น นวนิยายภูตผีปีศาจและความมหัศจรรย์ของไสยศาสตร์ อันได้แก่ เวทมนตร์ คาถาอาคมต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายให้เกิดความสะเทือนอารมณ์ของผู้อ่าน ซึ่งสอดคล้องกับ วนิดา บำรุงไทย (2543, หน้า 78) ที่กล่าวว่า นวนิยายเหนือธรรมชาติ คือวรรณกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภูตผีปีศาจ ความเร้นลับมหัศจรรย์ หรืออำนาจของดวงวิญญาณ พลังจิต และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ พระยาอนุমানราชชน ได้กล่าวว่า วรรณกรรมของทุกชาติทุกภาษาไม่ว่าจะเป็นชนชาติที่ด้อยความเจริญ เช่น ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ หรือคนป่า หรือแม้แต่กลุ่มชนที่เจริญแล้ว เช่น ยุโรปและอเมริกา มักจะสะท้อนให้เห็นความเชื่อเหนือธรรมชาติผ่านงานวรรณกรรมเสมอ (พระยาอนุমানราชชน, 2541, หน้า 164) นักเขียนทุกชาติทุกภาษาจึงนิยมที่จะใช้เรื่องเหนือธรรมชาติเข้ามาเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องของนวนิยาย เพราะสามารถสร้างเนื้อเรื่องได้ตื่นเต้น เร้าใจ และชวนติดตามมากยิ่งขึ้น นักเขียนที่สร้างสรรค์ผลงานนวนิยายประเภทเหนือธรรมชาติ ที่เป็นที่ยู่งักกันในแวดวงวรรณกรรมไทยนั้นมีอยู่หลายท่าน เช่น ตรี อภิมรุม อ.อรรถจินดา จินตวีร์ วิวัธน์ ศรีทอง ลดาวัลย์ แก้วแก้ว กิ่งฉัตร วรรณวรรณ และทมยันตี

ทมยันตี เป็นนามปากกาของคุณหญิงวิมล ศิริไพบูลย์ นักเขียนนวนิยายที่เป็นที่ยู่งักกันในแวดวงวรรณกรรม และผลงานทุกชิ้นของทมยันตีได้รับความนิยมจากผู้อ่านเป็นอย่างมาก ซึ่ง ประภา บุญยนต์ (2539, หน้า 2) กล่าวถึงทมยันตีว่า “สามารถประพันธ์นวนิยายได้หลายแบบ และหลายแนวคิด งานเขียนทุกแบบทุกแนวคิดล้วนประสบความสำเร็จได้รับความนิยม

อย่างสูงทุกเรื่อง” นวนิยายของทมยันตีมีหลากหลายประเภททั้งสะท้อนสภาพปัญหาเกี่ยวกับชีวิตสตรี แนวรักโรแมนติก สะท้อนชีวิต สังคม การเมือง และแนวคิดวิญญานหรือเหนือธรรมชาติ ทมยันตีเป็นนักเขียนหญิงอันดับต้น ๆ ที่ได้รับการยอมรับของวงการหนังสือไทยจนได้รับการยกย่องชูเกียรติให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ประเภทนวนิยายในปี พ.ศ. 2555

นักพัทธ์ นวนิยายแนวเหนือธรรมชาติล่าสุดของทมยันตี พิมพ์รวมเล่มเมื่อเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2560 สำนักพิมพ์ ณ บ้านวรรณกรรม เป็นเรื่องราวของ ‘นักพัทธ์’ หญิงสาวจากโลกวิญญานที่กลับมาตามหาคนรัก โดยเชื่อมโยงกับชาคริยา หญิงสาวในโลกปัจจุบัน อดีตชาติของเธอทั้งสองมีความผูกพันกันเป็นอย่างมาก นักพัทธ์นำชาคริยาเข้าสู่โลกอีกโลกหนึ่ง มีทั้งฝันเห็นอดีตชาติและเห็นสิ่งเร้นลับ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ วิญญานความผูกพัน ทิพยอำนาจ และความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์ คาถาอาคม เครื่องรางของขลัง ทำให้นวนิยายเรื่องนี้มีความโดดเด่น น่าสนใจ และน่าอ่านตลอดทั้งเรื่อง

จตุรรัตน์ รัตนกร (2535, หน้า 2) ได้กล่าวว่า “ผู้เขียนวรรณกรรมได้แสดงความคิดเห็นหรือถ่ายทอดโลกทัศน์ของตนที่มีต่อผลงานออกมาเป็นวรรณกรรม และในทางกลับกันสังคมส่วนรวมมีโลกทัศน์ต่อสิ่งต่าง ๆ อย่างไร กวีก็จะได้รับโลกทัศน์เหล่านั้นและนำมาถ่ายทอดในรูปแบบวรรณกรรมด้วย” การศึกษาโลกทัศน์นั้นสามารถศึกษาได้หลายทาง และแนวทางหนึ่งที่นิยมศึกษากันก็คือ การศึกษาโลกทัศน์จากวรรณกรรมเพราะวรรณกรรมเปรียบเสมือน “ภาพจำลองของมนุษย์” (ประคอง เจริญจิตรกรรม, 2551, หน้า 8) อาจกล่าวได้ว่าวรรณกรรมคือภาพสะท้อนชีวิตและสังคมของมนุษย์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาโลกทัศน์เหนือธรรมชาติ ซึ่ง สุภาพร คงศิริรัตน์ ได้กล่าวถึงโลกทัศน์ว่า

“โลกทัศน์ (World View) หมายถึง ทัศนะการมองโลกและสังคมของบุคคล เป็นภาพของโลกที่สังคมหรือบุคคลรับรู้ โดยผ่านกระบวนการและระบบวิถีคิดในการประเมินคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีพื้นฐานอันหล่อหลอมมาจากวัฒนธรรมแวดล้อมในสังคมและประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับตั้งแต่เกิดจนเติบโต ได้แก่ ทัศนะ ความคิด ความเชื่อ และค่านิยม ทั้งของบุคคลและสังคมนั้น ๆ โลกทัศน์จึงเป็นตัวกำหนดทิศทางชีวิตของแต่ละคน อีกทั้งเป็นตัวกำหนดทิศทางสังคมของมนุษย์”

(สุภาพร คงศิริรัตน์, 2553, หน้า 13)

นอกจากนี้ สมบัติ จันทร์วงศ์ (2537, หน้า 1) ได้กล่าวว่า “โลกทัศน์” หมายถึงความคิดของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้น ๆ ที่เป็นระบบว่าด้วยจักรวาลหรือสิ่งทั้งหลายทั้งปวงที่มนุษย์มีความสัมพันธ์ด้วย คือ รวบรวมระบบความคิด ความอ่าน ความเชื่อ ทัศนคติที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมหนึ่ง ๆ มีรวมกันอันเกี่ยวกับชีวิตของมนุษย์ ซึ่งอาจปรากฏอยู่ในภาษานิยายปรัมปรา ความเชื่อและพิธีกรรมทางศาสนา ศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนวรรณกรรมของสังคมนั้น ๆ ส่วนนิตยา ภักดีบัณฑิต (2532, หน้า 155) กล่าวว่าโลกทัศน์เหนือธรรมชาติจึงหมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเหนือเหตุผลและการพิสูจน์ แต่มนุษย์เชื่อว่ามีอยู่จริงและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาโลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนักพัทธ์ โดยศึกษาวิทยานิพนธ์ของวรัรัตน์ สิงหระ (2528) ศึกษาเรื่อง เรื่องเหนือธรรมชาติในนวนิยายของจินตวิวิธน์ กล่าวถึง โลกทัศน์ที่มี

ต่อสิ่งเหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายของจินตวีร์ วิวัชรน์ โดยแบ่งประเภทความเชื่อออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1) ความเชื่อเกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย ประกอบด้วย การติดต่อด้านเกิดจากพลังเหนือธรรมชาติและการเข้าฝัน 2) ความเชื่อเกี่ยวกับโชคชะตามนุษย์ ประกอบด้วย การบันดาลของเทพเจ้าและอำนาจเวทมนตร์คาถา 3) ความเชื่อเกี่ยวกับเวทมนตร์คาถาและเครื่องรางของขลัง 4) ความเชื่อเรื่องล้างสังขันธ์ ประกอบด้วย ความเชื่อเรื่องล้างที่ปรากฏทางร่างกาย ความเชื่อเรื่องล้างที่ปรากฏทางธรรมชาติ และความเชื่อเรื่องล้างสังขันธ์ 5) ความเชื่อเรื่องอำนาจจิต ประกอบด้วย ไทโรจิตและการสะกดจิต

อนึ่ง ในการศึกษาวิเคราะห์โลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในองค์ประกอบของนวนิยาย เรื่องพรายพรหม ของ รอมแพง มีผู้ศึกษาไว้คือ อรรถพร ทองบรรเทิง และสุภาพร คงศิริรัตน์ (2561) ได้นำเสนอว่านวนิยายเรื่องพรายพรหมปรากฏโลกทัศน์เหนือธรรมชาติ 6 ด้าน ได้แก่ 1) โลกทัศน์เกี่ยวกับกรรม 2) โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญูญาณ 3) โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา 4) โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด 5) โลกทัศน์เกี่ยวกับลักษณะของผู้มีบารมีจากการปฏิบัติธรรม และ 6) โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน

แม้ว่าปัจจุบันจะมีการพัฒนาเทคโนโลยีไปอย่างก้าวไกล แต่ก็ยังพบว่าความเชื่อเหนือธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับชีวิตมนุษย์เป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาโลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่องนากพัทธ์ ของทมยันตี เพื่อให้เห็นว่าปรากฏโลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาโลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนากพัทธ์ ของทมยันตี

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาโลกทัศน์เหนือธรรมชาติในนวนิยายเรื่องนากพัทธ์ ของทมยันตี ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 สำนักพิมพ์ ณ บ้านวรรณกรรม พ.ศ. 2560 จำนวน 715 หน้า

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่องโลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนากพัทธ์ ของทมยันตี อาศัยกรอบแนวคิดเกี่ยวกับโลกทัศน์และสิ่งเหนือธรรมชาติ ดังนี้

1. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับโลกทัศน์ ของ สุภาพร คงศิริรัตน์ (2553, หน้า 13) กล่าวว่า โลกทัศน์ หมายถึง ทศนะ การมองโลกและสังคมของบุคคล เป็นภาพของโลกที่สังคมหรือบุคคลรับรู้ ผ่านกระบวนการและวิถีคิด ประเมินคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรมแวดล้อมในสังคมที่บุคคลนั้นเติบโตมา ได้แก่ ทศนะ ความคิด ความเชื่อ และค่านิยม ทั้งของบุคคลและสังคมนั้น ๆ

2. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ ของ วลีรัตน์ สิงหราช (2528, หน้า 41) ได้กล่าวถึง สิ่งเหนือธรรมชาติว่า ความเชื่อในสิ่งเร้นลับเป็นความเชื่อในสิ่งที่ไม่มีตัวตน อยู่นอกเหนือเหตุผลและการพิสูจน์ ความเชื่อในสิ่งเร้นลับนี้ทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลและสังคม

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดโลกทัศน์และสิ่งเหนือธรรมชาติจากนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ออกมาเป็นแนวทางในการศึกษาโลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนากพัทธ์ โดยสามารถแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์ที่เป็นอำนาจลึกลับอยู่เหนือธรรมชาติ เป็นความเชื่อทั่วไปที่อยู่กับมนุษย์ (ประจักษ์ ปรากฏพิทยากร, 2519, หน้า 151) ประกอบด้วย คาถาอาคม เครื่องรางของขลัง และฤกษ์ยาม
2. โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์มีความเชื่อ ศรัทธา และเลื่อมใส โดยเชื่อว่าเป็นสิ่งที่มีพลังอำนาจ สามารถคุ้มครองรักษาผู้นับถือ ได้แก่ เทพเจ้าและพระภูมิเจ้าที่
3. โลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย หมายถึง ความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีวิญญาณอยู่ในตัวเมื่อตายไปแล้ว แม้ร่างกายจะเน่าเปื่อยแต่วิญญาณก็ยังคงอยู่ และจะไปสู่ภพภูมิใหม่ ประกอบด้วยวิญญาณ การติดต่อระหว่างวิญญาณกับมนุษย์ และการเวียนว่ายตายเกิด
4. โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน หมายถึง การเห็นเป็นเรื่องราวเมื่อหลับ สามารถแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ ความฝันบอกเหตุล่วงหน้าและความฝันบอกเหตุการณ์ในอดีตชาติ

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “โลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนากพัทธ์ ของทมยันตี” มีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

สำรวจ รวบรวมข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโลกทัศน์เหนือธรรมชาติ

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

อ่านนวนิยายเรื่อง นากพัทธ์ ของทมยันตี อย่างละเอียด และศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับโลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนากพัทธ์ ของทมยันตี ตามกรอบแนวคิดการวิจัย

3. ขั้นเสนอข้อมูล

นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

โลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนากพัทธ์ ของทมยันตี พบโลกทัศน์เหนือธรรมชาติทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย และโลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน ดังนี้

1. โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์

โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์ที่เป็นอำนาจลึกลับอยู่เหนือธรรมชาติ เป็นความเชื่อทั่วไปที่อยู่กับมนุษย์ (ประจักษ์ ปรากฏพิทยากร, 2519, หน้า 151) ไสยศาสตร์จึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเวทมนตร์

คาถาอาคม และสิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติ โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ในนวนิยายเรื่องนี้ปรากฏโลกทัศน์เกี่ยวกับคาถาอาคม โลกทัศน์เกี่ยวกับเครื่องรางของขลัง และโลกทัศน์เกี่ยวกับภูตผีปิศาจ ดังนี้

1.1 โลกทัศน์เกี่ยวกับคาถาอาคม

คาถาอาคม เป็นถ้อยคำหรือคำเสกที่ถือว่าศักดิ์สิทธิ์ ทำให้เกิดความเจริญและประสบผลสำเร็จแก่ผู้กระทำ ดังที่ ประจักษ์ ปรากฏพิทยากร (2519, หน้า 152) กล่าวว่า คาถาสามารถนำมาใช้เพื่อแสวงหาความเป็นสิริมงคล และป้องกันภัยอันตรายให้แก่ตน ถ้าทำนํ้ามนต์มาอาบสามารถขจัดสิ่งอันเป็นมลทินได้ ในนวนิยายเรื่องนี้ปรากฏความเชื่อเกี่ยวกับคาถาอาคม ว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ สามารถปลุกเสกนํ้ามนต์เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล ป้องกันภัยอันตรายจากมนต์ดำ และยังเชื่อว่ารักษาอาการป่วยจากการโดนคุณไสยได้ จะเห็นได้จากตอนที่ชาตบุษย์ท่องคาถาปลุกเสกนํ้ามนต์ด้วยบทพุทธคุณ เพื่อขจัดมนต์ดำแก่ครอบครัวของตน ดังความว่า

...ชาคริยายอมลูกออกมาโดยเร็ว เเร่งผีเฝ้าขึ้นบันไดชั้นบน หากแล้วชะงัก เพราะเสียงสวดมนต์ไพเราะ ชัดเจน แ่วออกมา..

...อิติปิโสภะคะวา ดุราทานผู้มีฤทธา ข้าพระพุทธเจ้าจะระงับดับร้ายมีดดำให้เคลื่อนคลาอะระหัง สูญหายอย่าได้อยู่ข้า สัมพุทธโธ ขอบารมีพระพุทธเจ้า ปกเกล้าปกกระหม่อม ขันภัยทั้งปวง ประสิทธิณานา ... ทักขิเนยโย อัฏฐะลิกะระณียะ โอนุตตะรัง แห่งมนุษย์ทั้งหลาย เสื่อมสูญหายคลาย สูญสิ้น ... โลกัสสาติฯ ภูตทั้งหลายจงคลาย ภัยทั้งหลายจงถอน พระเคราะห์ ปี เดือน วัน ต้องระงับ ชับจากกาย เสนียดจัญไรทั้งหลายออกไปให้พ้น วินาสสันติ ฯ...

โองการพระพุทธคุณเป็นบทสุดท้าย ของการทำนํ้ามนต์ตั้งแต่บทธรรมนิสาร เป็นต้นมา ชาคริยา เคยได้ยินหลายครั้งจึงพอจำได้

“คุณยายสอนให้แม่ท่องไว้ทำนํ้ามนต์ เป็นพุทธโอสถถอดถอนกระทำร้ายทุกชนิด”

(ทมยันตี, 2560, หน้า 290)

นอกจากคาถาอาคมจะปลุกเสกทำนํ้ามนต์เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลแล้ว คาถาอาคมยังสามารถลงอาคมเสกเครื่องรางของขลังให้มีความศักดิ์สิทธิ์ มีอิทธิฤทธิ์สามารถควบคุมวิญญาณภูตผีได้ ดังจะเห็นได้จากตอนที่หมอแสงเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการใช้คาถาปลุกวิญญาณภูตผี ดังความว่า

...นอกจากนี้ยังมี ‘ชมองพราย’ ที่ในวรรณคดีเราเอ่ยถึงว่า มีการเอากะโหลกผีตายโหง มาเลี้ยงตัดร้อยเป็นเข็มขัดปลุกเสกลงอักขระ เป็นลายดุน คล้ายหนามขนุน เป็นเครื่องรางสำคัญ...

...

...คาถาที่หมอผีต้องภาวนามีได้ขาด จึงจะมีอำนาจทำให้ผีเกรงกลัว อย่างคาถาหัวใจเจ็ดบทของหัวใจสังคะหะ หัวใจอริยสัจ และที่สำคัญคือ คาถานิพพานสูตร ใช้ทั้งปลุกผีที่ขอให้ลุกขึ้นนั่ง ชับผี ผูกผี เชี่ยนตีผี ผีจะเจ็บปวดมาก ถ้าไม่ทำตามประสงค์...

(ทมยันตี, 2560, หน้า 279-280)

นวนิยายเรื่องนี้ได้สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับคาถาอาคมว่า คาถาอาคมเป็นคำปลุกเสกที่ศักดิ์สิทธิ์ มีอำนาจสามารถปลุกเสกน้ำมนต์เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล ป้องกันภัยอันตรายจากมนต์ดำ รักษาอาการป่วยจากการโดนคุณไสย นอกจากนี้ ยังสามารถปลุกเสกเครื่องรางของขลังให้มีอำนาจเหนือธรรมชาติได้

1.2 โลกทัศน์เกี่ยวกับเครื่องรางของขลัง

เครื่องรางของขลัง คือสิ่งที่มีไว้เพื่อคุ้มครองอันตราย (เสมา ท่าพระ, 2553, หน้า 1) คนไทยเชื่อเรื่องอำนาจของเครื่องรางของขลังมาตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน ว่าสามารถช่วยให้แคล้วคลาดปลอดภัย ป้องกันภูตผีปีศาจ บันดาลโชคลาภ เรื่องนากัทธ์ได้สะท้อนโลกทัศน์เครื่องรางของขลังว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ สามารถป้องกันอันตรายต่าง ๆ และบันดาลสิ่งที่ยปรารถนาได้ ดังตอนที่ หมอแสงเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับเครื่องรางของขลังที่มีอำนาจสามารถทำร้ายผู้อื่นและยังสามารถป้องกันภัยอันตรายแก่ตนได้ ดังความว่า

...น้ำมันพรายหมอผีจะนำขึ้นส่วนในร่างกายคนตายโหง ตายทั้งกลม เอาเนื้อเอาหนังมาเคี้ยวพรมน้ำมันงา น้ำมันมะพร้าว ให้ผลในการทำอิทธิ ทำร้ายคน...

นอกจากนี้ยังมี 'ชมองพราย' ที่ในวรรณคดีเราเคยถึงว่า มีการเอากะโหลกผีตายโหงมาเล็ดยัดร้อยเป็นเข็มขัดปลุกเสกลงอักขระ เป็นลายดุน คล้ายหนามขนุน เป็นเครื่องราง สำคัญอย่างที่ว่า... เข็มขัดชุดชมองพรายเป็นลายดุน...

(ทมยันตี, 2560, หน้า 278-279)

“รุ่นทวดผมมาจากเขมรครับ วิชาที่ปู่ผมเรียนมาก็มาจากทวด ที่แรกผมเรียนอาชีวะ ตีกับเขาเรื่อย เจ็บ กลับบ้านทุกที ปู่ผมเลยเรียกมาสอน ลงท้ายก็สักให้เสียเลย อย่างยันต์ตรีนิสิงเห เป็นกำบัง คงทน แก่อาวูธ ถ้ายันต์อิติปิโสเนั้น คงทนทั้งบนบก ในน้ำ ส่วนหัวใจนิพพานเนั้น ไข่เรียกผี ปลุกผี ถ้าใช้ให้ไปทำอะไรก็ต้องผูกไว้ แต่ถ้าหมดธุระแล้วต้อง...ชับ ถ้าปลุกเขาขึ้นมา เรียกมา ผูกไว้...ไม่ชับ เขาจะอยู่กับเราเรื่อยไป”

(ทมยันตี, 2560, หน้า 218)

จากข้อความข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าเครื่องรางของขลังเป็นสิ่งของศักดิ์สิทธิ์บันดาลตามสิ่งที่ปรารถนาแก่ผู้กระทำ สามารถมีอิทธิฤทธิ์ทำร้ายผู้คน และผู้ประพันธ์ได้กล่าวถึง การสักยันต์ ซึ่งเป็นของขลัง ที่จะทำให้อายุยืนยาว ปลอดภัย อยู่ยงคงกระพัน และพ้นจากอันตรายต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ได้สะท้อนให้เห็นว่าสังคมปัจจุบันมีความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องรางของขลัง ดังความว่า

‘วัดหน้าพระเมรุ’ ที่พัฒนาใหม่ ผู้คนที่มาวัดและร้านขายของทั้งเครื่องสังฆทาน และเครื่องราง
เพิ่มมากขึ้น มีดครีมี ขมิ้น เช่นแต่ก่อน

(ทมยันตี, 2560, หน้า 258)

จากข้อความข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าในสังคมปัจจุบันมีการนับถือเครื่องรางของขลัง ซึ่งถือได้ว่าเครื่องรางของขลังเป็นที่พึ่งพาทางใจของผู้ครอบครอง มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยในปัจจุบัน

1.3 โลกทัศน์เกี่ยวกับฤกษ์ยาม

ฤกษ์ยาม หมายถึง เวลาที่กำหนดเพื่อความเป็นสิริมงคล ให้เกิดผลสำเร็จ และเพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ ในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ นวนิยายเรื่องนาคพัทธุ์แสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์ในเรื่องฤกษ์ยาม ดังตอนที่ คุณชาตบุษย์ เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับฤกษ์ยามที่เหมาะสมแก่การทาน้ำมนต์เพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ ดังความว่า

...“โดยมาเวลา อมาวสี...เดือนดับสิบสี่ค่าจะดีที่สุดเพราะโบราณถือว่าจันทร์ดับสนิทดีกว่า
สิบห้าค่าดับนั้นะ มีเงาของขึ้นหนึ่งค่าแล้ว คือนี่แรมสิบสี่ค่า ถึงจะไม่ใช่เดือนขาด คือปีที่มิแรมสิบสี่ค่า
แล้วขึ้นหนึ่งค่าเลย ไม่มีแรมสิบห้าค่า ปีหนึ่งมีหนหนึ่ง ทางเทพถือเป็นวันศิวาราตรี วันกาฬปักษีใหญ่
เป็นวันศักดิ์สิทธิ์”

(ทมยันตี, 2560, หน้า 286)

จากข้อความความข้างต้นแสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์เกี่ยวกับฤกษ์ยามว่า ในการประกอบพิธีกรรมเพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ เป็นสิริมงคลจะต้องทำในฤกษ์ยามหรือเวลาที่กำหนดไว้จะทำให้เกิดผลสำเร็จแก่ผู้กระทำ

2. โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง สิ่งที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ สามารถบันดาลให้เป็นไปหรือให้สำเร็จได้ดังปรารถนา (ยูพารักษ์ ชนะบวรวัฒน์, 2560, หน้า 3) โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จึงหมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์มีความเชื่อ ศรัทธา และเลื่อมใส โดยเชื่อว่าเป็นสิ่งที่มีพลังอำนาจ สามารถคุ้มครองรักษาผู้นับถือ โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ในนวนิยายเรื่องนาคพัทธุ์ปรากฏโลกทัศน์เกี่ยวกับเทพเจ้าและโลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิเจ้าที่ ดังนี้

2.1 โลกทัศน์เกี่ยวกับเทพเจ้า

แนวคิดและความเป็นมาของผีसाง เทพเทวดา เทพเจ้า เกี่ยวข้องและสืบเนื่องมาจากความคิดความเชื่อของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความสงสัย ความกลัวในธรรมชาติที่มีความผันแปรได้ตลอดเวลา เหตุนี้มนุษย์จึงต้องสร้างที่พึ่งทางจิตใจ ด้วย

การเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่เชื่อว่าจะช่วยดลบันดาลให้พวกเขาปลอดภัย และมีชีวิตสุขสมบูรณ์ ในนวนิยายเรื่องนี้ปรากฏโลกทัศน์เกี่ยวกับพิธีกรรมของเทพ โดยเชื่อว่า เทพมีอิทธิฤทธิ์เหนือธรรมชาติสามารถป้องกันภูตผีปีศาจได้ ดังตอนที่ชาตบุษย์บอกชาคริยาว่าหากจะไปงานศพให้นำยอดใบทับทิมไปด้วย ดังความว่า

คุณชาตบุษย์นั้นเป็น ‘คนเก่า’ ที่มักจะมีเคล็ดกับพิธีการเล็ก ๆ น้อย ๆ สอนลูกเสมอ

“ไปงานศพอย่าลืมเด็ดยอดทับทิมใส่กระเป๋าส่งไปสักยกอดนะลูก”

“เกี่ยวอะไรกับทับทิมคะ” ชสุริสงสัยยิ่งกว่าพี่สาว

“ชื่อเจ้าแม่ทับทิม ท่านมีอิทธิฤทธิ์เหนือภูตผีปีศาจ”

(ทมยันตี, 2560, หน้า 39)

จากข้อความข้างต้นสะท้อนความเชื่อโบราณของคนไทยว่าการจะไปในสถานที่ที่อวมงคลหรือสถานที่จัดงานศพจะต้องมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ติดตัวไปด้วย จากเนื้อความดังกล่าวถึงยอดใบทับทิมที่เชื่อว่าจะช่วยป้องกันวิญญาณ สิ่งลี้ลับ และคนไทยโบราณเชื่อว่าทับทิมเป็นสัญลักษณ์ของเจ้าแม่ทับทิม นอกจากนี้ยังเชื่อว่าเจ้าแม่ทับทิมเป็นเทพนางวิจิตรองค์หนึ่งที่คนไทยนับถือมาช้านาน มีอิทธิฤทธิ์เหนือธรรมชาติสามารถป้องกันภูตผีปีศาจได้ ผู้ประพันธ์ได้สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อเรื่องอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในการคุ้มครองปกป้องมนุษย์จากภูตผี วิญญาณร้าย และมีอำนาจขับไล่ภูตผีที่จะเข้ามาทำร้ายตนได้

2.2 โลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิเจ้าที่

คนไทยมีความเชื่อว่า “พระภูมิเจ้าที่” มีหน้าที่รักษาอาณาเขตที่ดิน ดูแลความเรียบร้อยของสถานที่ ซึ่งทุกสถานที่บนโลกนี้ล้วนมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำสถานที่นั้นอยู่ (พันธลักษณ์, 2548, หน้า 50) ในนวนิยายเรื่องนี้ปรากฏโลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิเจ้าที่ โดยสะท้อนว่าพระภูมิเจ้าที่ เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มีหน้าที่ปกป้องสถานที่ใดที่หนึ่ง เพื่อดูแลความสงบเรียบร้อยของสถานที่ ไม่ให้ดวงวิญญาณอื่นเข้ามาล้ำกรายในเขตพื้นที่ของตน หากเจ้าของบ้านจะนำดวงวิญญาณอื่นเข้ามาจะต้องมาขออนุญาตเสียก่อน เห็นได้จากตอนที่ชาคริยาให้บอกสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในบ้านขออนุญาตนำดวงวิญญาณอื่นเข้ามาในบ้านของตน ดังความว่า

ชาคริยา ‘บอก’ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในบ้าน ด้วยภาษาจากใจ เท่านั้น

“ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้ทรงสอนถึง เวทนา เมตตา กรุณา ข้าแต่ทวยเทพ ผู้ทรงสอนถึง รัก ศรัทธา เชื่อมมั่น ข้าแต่ผีบ้านผีเรือนบรรพบุรุษผู้สั่งสอนให้เห็น มนุษย์เกิด -ตายเป็นธรรมดา วันนี้ลูกขอพาโครงร่างที่เคยเป็นมนุษย์ วิญญาณยังหาที่พักเป็นสุขได้ไม่ ถ้าวิญญาณที่ยังมิได้สู่สุคติ ขอให้เรื่อนี้ได้รับชีวิตหลังความตาย ได้อาศัยร่วมเงาร่มเย็นแห่งบุญ ตราบกรรมนำพาหมุนไป ยังภพอันควรไป ขอให้วิญญาณศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย โอบเอื้อบุญให้ได้อาศัยด้วยรัตนตรัยคุณ และเทวตาริคุณ บรรพบุรุษที่บำรุงเคหานี้เทอญ”

(ทมยันตี, 2560, หน้า 508)

นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังได้สะท้อนโลกทัศน์ว่าในสังคมไทยปัจจุบันพระภูมิเจ้าที่ เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ทุกคนนับถือกราบไหว้ขอพร อันจะทำให้เกิดความเป็นสิริมงคล ซึ่งสถานที่ต่าง ๆ เช่น อาคารบ้านเรือน สถานที่ราชการ ห้างสรรพสินค้า มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล เป็นต้น จะมีการตั้งศาลพระภูมิไว้เพื่อคุ้มครองสถานที่และบุคคลที่นับถือด้วย ซึ่งผู้ประพันธ์ได้นำเสนอความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของพระภูมิเจ้าที่ว่า สามารถช่วยให้พ้นจากโรคภัยได้ ดังตอนที่ มากออกไปเยี่ยมซาครียาที่โรงพยาบาลและเห็นศาลพระภูมิจึงเข้าไปกราบไหว้ขอพรให้ซาครียาหายจากการป่วย ดังความว่า

...เขาไม่รู้จะหันไปหาใคร ทุกคนในครอบครัวกังวลยิ่ง

หน้าโรงพยาบาลมีศาล พวงมาลัย และดอกไม้เต็ม คงเป็นของเจ้าของไข้ เขาเดินลงไปข้าง คน

โตเมืองนอก ได้รับการศึกษาสมัยใหม่

เขาคูกเขาลง ไม่สนใจว่า พื้นเป็นอย่างไร

พนมมือจรดหน้าผาก เพื่อช้อนหน้า

โอ...ช่วยด้วย ท่านเป็นใครก็ตาม ช่วยด้วย...

เขาไม่เคยขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ไม่รู้ว่าจะพูด หรือบนบานศาลกล่าวกันอย่างไร แต่เขารู้ว่า

ท่าน ช่วยรียาที่...อย่าให้ตาย อย่าให้รียาตาย

(ทมยันตี, 2560, หน้า 562-563)

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าพระภูมิเจ้าที่ เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ปกป้องคุ้มครองดูแล รักษาบ้านเรือนที่อยู่อาศัย รวมถึงสถานที่ต่าง ๆ และยังเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลที่นับถือ สามารถดลบันดาลให้ประสบผลแก่ตนได้

3. โลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย

โลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย หมายถึง ความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีวิญญาณอยู่ในตัว เมื่อตายไปแล้ว แม้ร่างกายจะเน่าเปื่อยแต่วิญญาณก็ยังคงอยู่ และจะไปสู่ภพภูมิใหม่ โลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตหลังความตายในนวนิยายเรื่องนี้ปรากฏโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ โลกทัศน์เกี่ยวกับการติดต่อบรรดาวิญญาณกับมนุษย์ และโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด ดังนี้

3.1 โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ

วิญญาณ หมายถึง สิ่งที่เชื่อว่ามีอยู่ในกายเมื่อมีชีวิต เมื่อตายจะออกจากกายล่องลอยไปหาที่เกิดใหม่ ในนวนิยายเรื่องนี้ปรากฏโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณว่า เมื่อตายไปแล้ววิญญาณนั้นจะล่องลอยหาที่เกิดใหม่ ซึ่งขึ้นอยู่กับผลกรรมที่ทำมาในอดีตว่าจะไปเกิดในภพภูมิใด ดังความว่า

... “คือเมื่อตาย ชีวิตที่เกิดหลังความตายนั่นเป็นกายทิพย์ คือถือกำเนิดโดยไม่ต้องมีพ่อ-แม่

อาศัยอดีตกรรมอย่างเดียว เป็นเทวดาบ้าง เป็นเปรต เป็นอมมนุษย์ได้ทุกอย่าง เรียกรวม ๆ ว่า ผี แต่ผี

เป็นทิพย์ เป็นชาวสวรรค์ เรามาเรียกกันว่า เทวดา เพราะอย่างนี้ โอบปาดิกะ จึงมีทั้งในสุคติภูมิ คือชั้นดี กับทุกคติภูมิ คือสัตว์นรก...

(ทมยันตี, 2560, หน้า 463-464)

จากข้อความข้างต้นสะท้อนโลกทัศน์ของผู้เขียนเกี่ยวกับวิญญาณว่า เมื่อคนเราตายไปแล้ววิญญาณจะออกจากร่าง ล่องลอยหาที่เกิดใหม่ การเกิดใหม่ของวิญญาณนั้นจะเป็นชั้นสุคติภูมิหรือทุกคติภูมิจะขึ้นอยู่กับผลกรรมที่กระทำไว้ในอดีตชาติ สอดคล้องกับ กุสุมา ชัยวินิตย์ (2531, หน้า 21) ได้กล่าวถึงเรื่องของวิญญาณว่า มนุษย์มีความเชื่อเกี่ยวกับวิญญาณว่า ในทุกสรรพสิ่งของโลกจะมีวิญญาณเข้าสิงอยู่ วิญญาณจะไม่สามารถแตกสลายได้แต่วิญญาณสามารถแยกร่างออกได้ วิญญาณนี้เมื่อออกจากร่างไปแล้วก็อาจจะกลายเป็นภูตผีปีศาจ เทพเจ้า หรือกลับชาติมาเกิดใหม่ก็ได้

3.2 โลกทัศน์เกี่ยวกับการติดต่อระหว่างวิญญาณกับมนุษย์

โลกทัศน์เกี่ยวกับการติดต่อระหว่างวิญญาณกับมนุษย์ ผู้แต่งได้สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับการติดต่อระหว่างวิญญาณกับมนุษย์ว่า มนุษย์สามารถติดต่อกับวิญญาณได้จะต้องเป็นบุคคลที่มีความพิเศษหรือตามความเชื่อของคนไทยคือจะต้องเป็นบุคคลที่มีบุญกุศลจะทำให้เทพยดามาคู่ครองอยู่ ซึ่งวิญญาณจะสามารถรับรู้ได้ ดังตอนที่ชาคริยามองเห็นดวงวิญญาณที่จะมาขอให้ชาคริยาช่วยให้ไปเกิดในภพภูมิใหม่ ดังความว่า

“แล้วทำไม...รียา...โดนบ่อย ๆ”

คนพูดมีเล้าถึง ‘ผู้อภิบาล’ เธอจากดวงวิญญาณที่เร้าร้อน หวาดหวั่น วิญญาณอันมากมาย ต้องการความช่วยเหลือ คนเหล่านั้น...มิรู้ว่าตนเองเสียชีวิตแล้ว ยังถูกเผา ยังพยายามเอาชีวิตรอด วิญญาณที่พยายามหาผู้ช่วยเหลือและผู้ ‘อภิบาล’ กางกั้นเอาไว้ ก่อนพลังเร้าร้อนจะพุ่งมาปะทะ

“โบราณเข่าว่ากันว่า คนมีบุญมีกุศล จะพบเรื่องนี้บ่อย เพราะเขาจะมาขออนุญาต ขอความช่วยเหลือได้ ก็เหมือนขอทานละลูก”

...

“ทุกอย่างเป็นพลังงาน พลังงานย่อมมีแสง ความมืดความสว่างแห่งวิญญาณทำให้เขารู้ว่า ควรขอใคร”

(ทมยันตี, 2560, หน้า 201)

จากข้อความข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์เกี่ยวกับการติดต่อระหว่างวิญญาณกับมนุษย์ว่า มนุษย์ที่สามารถจะมองเห็นหรือติดต่อกับวิญญาณได้นั้นจะต้องเป็นบุคคลที่มีบุญกุศล ในกรณีของชาคริยาเธอเป็นบุคคลที่มีบุญกุศล จึงทำให้มีเทพเทวดาคู่ครองรักษา เหล่าวิญญาณทั้งหลายจึงมาขอความช่วยเหลือเพื่อให้ปลดปล่อยดวงวิญญาณ

3.3 โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด

การเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ คือทุกชีวิตนั้นอยู่ในวงวนแห่งการเวียนว่ายตายเกิด การที่คนเราเกิดมาพบเจอกัน มีความรักความเกลียดชังร่วมกัน ล้วนด้วยผลกรรมในอดีตทั้งสิ้น วิศิณ อินทสระ (2543, หน้า 88) กล่าวว่า “เมื่อตายแล้วก็

ต้องเกิด ท่องเที่ยวไปในสังสารวัฏตามอำนาจแห่งกิเลสและกรรมของตน" ดังจะเห็นได้จากตอนที่กล่าวถึงดวงวิญญาณของหนูแดงที่จะไปเกิดในภพภูมิใหม่ในโลกมนุษย์ ดังความว่า

‘เจ้าตัวน้อย’ มีหนี้กรรมน้อยกว่า ‘ทิพย์วิญญาณ’ อีกดวง เจ้าต้องลงมาใช้กรรม กับคนที่เจ้า
เลือกเป็น พ่อ-แม่ ต่อไป

เจ้าหนูแดงโตในโลกทิพย์พอที่จะรู้เลือก ‘ใคร’ ที่ควรมาเกิดด้วยต่อไป

(ทมยันตี, 2560, หน้า 693)

จากข้อความข้างต้นสะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดว่าคนเราเมื่อตายแล้วก็จะเกิดขึ้นอีก เป็นสังสารวัฏที่หมุนเวียนอยู่ตลอด เป็นวัฏจักรที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับการทำกรรมไว้ในอดีตชาติ ดังเช่น ดวงวิญญาณของหนูแดงที่ถูกปลุกเสกใช้ทำอิทธิฤทธิ์ทางไสยศาสตร์ ไม่สามารถไปเกิดได้ แต่เมื่อถึงเวลาสุดท้ายหรือหมดกรรม ที่กระทำมาก็จะต้องไปเกิดในโลกมนุษย์

4. โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน

ความฝัน หมายถึง การเห็นเป็นเรื่องราวเมื่อหลับ โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันในนวนิยายเรื่องนี้ปรากฏโลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน 2 ลักษณะ ลักษณะแรก คือ โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันบอกเหตุล่วงหน้าและโลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันบอกเหตุการณ์ในอดีตชาติ ดังนี้

4.1 โลกทัศน์ความฝันบอกเหตุล่วงหน้า

ความฝันบอกเหตุล่วงหน้า หรือเรียกว่านурพนิมิตเป็นลางบอกเหตุ เป็นความเชื่อที่สามารถบอกเหตุว่าในอนาคตจะเกิดอะไรขึ้น ปรากฏในเรื่องความตอนที่คืนก่อนที่มารจะเดินทางไปทำธุระต่างประเทศมา กรณ์ว่ามีเสียงมากระซิบข้างหูว่าอย่าไป เป็นลางบอกเหตุให้มารตัดสินใจไม่เดินทางไปต่างประเทศ ดังความว่า

“ไหนว่าจะไปประชุมที่สิงคโปร์”

“ให้คนอื่นไปแทน”

หน้ามุ่มบอกอารมณ์จนชาคริยาต้องชัก

“ทำไมคะ?”

“เมื่อคืน...ฝันว่า...เหลวไหลนะ”

คำตอบยังงุดหงิด

“อ้าว เหลวไหลแล้วทำไมส่งคนอื่นไปแทน”

“อยู่ดี ๆ สะดุ้งตื่น มีคนมาบอกข้างเตียง อย่าไป...อย่าไป.. ถ้าบอกหนเดียวก็จะว่า หนูผิด แต่

ได้ยินสองหนจริง ๆ ...” เจ้าตัวยั่ว

(ทมยันตี, 2560, หน้า 430-431)

จากข้อความข้างต้นสะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันบอกเหตุ หรือที่เรียกว่าบุพนิมิต ผู้แต่งได้สร้างตัวละครให้รับรู้ถึงเรื่องร้ายที่จะเกิดกับตนเองในอนาคต เห็นได้จากมารที่ฝันว่าได้ยินเสียงห้ามว่าอย่าไป การฝันครั้งนี้สามารถตีความได้ว่าเป็นลางบอกเหตุล่วงหน้าให้แก่มารที่ว่าหากเดินทางไปอาจจะพบอันตรายได้

4.2 โลกทัศน์ความฝันบอกเหตุการณ์ในอดีตชาติ

ความฝันบอกเหตุการณ์ในอดีตชาติ คนไทยเชื่อว่าเป็นความฝันส่วนหนึ่งเกิดจากการจดจำของจิตที่บันทึกเรื่องราวในชาติก่อนเอาไว้ แล้วแสดงออกมาในยามหลับ ดังตอนที่ ชาคริยาฝันเห็นเรื่องราวในอดีตที่ตนมีอดีตชาติเป็นทับทิมทองอยู่ในบ้านทรงไทยโบราณ เป็นบุตรบุญธรรมของช่างทอง ดังความว่า

...ชาคริยา 'รู้สึก' ว่าไปที่ใดที่หนึ่งอันไม่เคยคุ้น เป็นหน้าบ้านใหญ่ทรงโบราณ มองขึ้นไปจะเห็นระเบียงรอบบ้าน ชั้นบน ตามชายคาเป็นไม้ฉลุลายงดงาม ฝาบ้านแปลกเพราะบางตอนเปิดซ้อน บางตอนปิด แต่ลวดลายบนเนื้อไม้งดงาม คนในบ้านทั้งชาย-หญิงเดินขวักไขว่ แต่งตัวแปลก ผู้หญิงทั้งมีอายุ และ...สาว ๆ จะนุ่งผ้าลายโจง ถ้ามีอายุจะมีผ้าพันอกทั้งชายด้านหน้าถ้าสาว...ชายผ้าจะตัววัดพาดไหล่ พวกผู้ชายนุ่งผ้าพื้นใจสั้น ๆ ไม่ใส่เสื้อ

...

“คุณ-คะ”

คำ ‘คะ’ คล้ายไม่ค่อยถนัด หากน้ำเสียงใสเสนาะ เสียง...ที่จำได้ แต่...ใคร

“ทำไมไม่เข้าบ้าน”

บ้าน...บ้านใคร จะเข้าไปได้อย่างไร ร่างโปร่งระหงไถ่เข้ามา ภาพทั้งหมดคล้ายลอย ๆ จริง...

ไม่ใช่...ไม่จริง

เราฝันหรือเปล่า

ฝัน...ฝัน... จิตนี้ยก้าบอกตัวเองว่า นี่...ความฝัน หากอีกจิตเถียง...

เห็น เห็น-ความจริง

(ทมยันตี, 2560, หน้า 555-556)

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันบอกเหตุการณ์ในอดีตชาติ โดยแสดงเหตุการณ์ในตอนเช้าคริยาป่วยอยู่ที่โรงพยาบาลเธอได้ฝันถึงเหตุการณ์ในอดีตชาติเป็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการตายของนากพัทธ์ซึ่งในอดีตชาติเธอคือทับทิมทองน้องสาวที่มีความผูกพันต่างสายเลือดของนากพัทธ์ เหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ยังคงเป็นที่ตรึงใจของทับทิมทอง จนกระทั่งมาเกิดใหม่เป็นชาคริยาจิตของเธอก็ยังคงจดจำเรื่องราวเหล่านั้นอยู่ คนไทยเชื่อว่าเป็นความฝันส่วนหนึ่งเกิดจากการจดจำของจิตที่บันทึกเรื่องราวในชาติก่อนเอาไว้ แล้วแสดงออกมาในยามหลับ

การอภิปรายผลและบทสรุป

โลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนากพัทธ์ ของทมยันตี ปรากฏโลกทัศน์เหนือธรรมชาติทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ ได้แก่ คาถาอาคม เครื่องรางของขลัง และฤกษ์ยาม 2) โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ได้แก่ เทพเจ้าและพระภูมิเจ้าที่ 3) โลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย ได้แก่ วิญญาณ การติดต่อระหว่างวิญญาณกับมนุษย์ และการเวียนว่ายตายเกิด และ 4) โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน ได้แก่ ความฝันบอกเหตุล่วงหน้า และความฝันบอกเหตุการณ์ในอดีตชาติ

โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ พบว่า คาถาอาคมเป็นคำศักดิ์สิทธิ์สามารถปลุกเสกน้ำมันต์เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล ป้องกันภัยอันตรายจากมนต์ดำ รักษาอาการป่วยจากการโดนคุณไสยได้ และคาถาอาคมสามารถปลุกเสกเครื่องรางของขลังให้มีความศักดิ์สิทธิ์ มีอิทธิฤทธิ์เหนือธรรมชาติ ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับเครื่องรางของขลัง พบว่าเครื่องรางของขลังเป็นสิ่งของที่มีความศักดิ์สิทธิ์ สามารถป้องกันอันตรายต่าง ๆ และบันดาลสิ่งที่ยปรารถนาได้ นอกจากนี้โลกทัศน์เกี่ยวกับเครื่องรางของขลังยังสะท้อนให้เห็นว่า คนในสังคมไทยส่วนใหญ่มีความเชื่อเรื่องนี้เป็นอย่างมาก และโลกทัศน์เกี่ยวกับฤกษ์ยาม พบว่าในการประกอบพิธีกรรมเพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ เป็นสิริมงคลจะต้องทำในฤกษ์ยามหรือเวลาที่กำหนดไว้จะทำให้เกิดผลสำเร็จแก่ผู้กระทำ ซึ่งโลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ที่ปรากฏในเรื่องเรื่องนากพัทธ์ สอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ ของ จุฑารัตน์ รัตนากร (2535, หน้า 167) ได้ศึกษาเรื่อง โลกทัศน์ชาวอีสานจากวรรณกรรมคำสอน ได้กล่าวว่า เวทมนต์คาถาสามารถอำนวยความสะดวกหลายประการ เช่น ช่วยรักษาโรค ช่วยป้องกันศัตรูมิให้ทำร้ายได้ และในการทำกิจกรรมหรือประกอบพิธีอย่างใดอย่างหนึ่ง ชาวอีสานจะเลือกกระทำในฤกษ์ยามที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล

โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้ ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับเทพเจ้าและโลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิเจ้าที่ กล่าวคือ เทพเจ้าเป็นผู้มีอิทธิฤทธิ์เหนือธรรมชาติสามารถป้องกันภูตผีปีศาจ ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิเจ้าที่เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ดูแลคุ้มครองบ้านเรือนและสถานที่ต่าง ๆ ปกป้องคุ้มครองผู้กราบไหว้นับถือ สอดคล้องกับ สะอาด รอดคง (2533, หน้า 955) ได้ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์นวนิยายเหนือธรรมชาติของแก้วแก้ว พบว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ล้วนสามารถปกป้องคุ้มครองแสดงอิทธิฤทธิ์เพื่อช่วยเหลือหรือทำร้ายได้

โลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย พบโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณว่า เมื่อคนเราตายไปแล้ววิญญาณจะล่องลอยหาที่เกิดใหม่ ซึ่งการเกิดใหม่ของวิญญาณจะขึ้นอยู่กับกรรมที่กระทำในชาติก่อน ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับการติดต่อระหว่างวิญญาณกับมนุษย์ ผู้แต่งได้สะท้อนว่ามนุษย์ที่สามารถจะมองเห็นหรือติดต่อสื่อสารกับวิญญาณได้นั้นจะต้องเป็นบุคคลที่มีบุญกุศลวิญญาณจึงจะปรากฏตัวให้เห็นเพื่อขอความช่วยเหลือ และโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด ผู้แต่งได้สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับสังสารวัฏ คือทุกชีวิตนั้นต้องอยู่ในวัฏวนแห่งการเวียนว่ายตายเกิด การที่คนเรามาพบเจอกันเกิดจากผลที่ทำได้ในอดีตชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ วลีรัตน์ สิงหระ (2528, หน้า 298) ศึกษาเรื่องเหนือธรรมชาติในนวนิยายของ จินตวิโร วิวัฒน์ ในเรื่องชีวิตหลังความตายนั้นกล่าวถึงวิญญาณว่าเป็นสิ่งที่มีอยู่จริง มีพลังเหนือธรรมชาติ คนเราเมื่อตายแล้ววิญญาณอาจยังคงเวียนว่ายตายเกิดและกลับมาชาติใหม่ได้ โดยอาศัยผลกรรมเป็นแรงผลักดัน

โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันที่ปรากฏ ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันบอกเหตุล่วงหน้าและโลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันบอกเหตุการณ์ในอดีตชาติ โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันบอกเหตุล่วงหน้าพบว่า เป็นความเชื่อของคนไทยว่าเป็นความ

ฝันบอกเหตุหรือเรียกว่าบุพนิมิตในนวนิยายเรื่องนาคพัทท์กล่าวถึงความฝันที่เป็นกลางร้าย ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันในอดีตชาติ เป็นความเชื่อว่าเป็นความฝันส่วนหนึ่งที่เกิดจากการจดจำของจิตที่บันทึกเรื่องราวในชาติก่อนไว้แล้วแสดงออกมาในยามหลับ สอดคล้องกับ อรรถพร ทองบรรเทิง (2560, หน้า 6) ที่แบ่งประเภทของโลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันได้ 2 ประเภท คือ โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันบอกเหตุล่วงหน้าและโลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันบอกเหตุการณในอดีตชาติ เป็นความคิดความเชื่อเกี่ยวกับความฝัน ที่อาจจะบอกเหตุล่วงหน้า หรือบอกเหตุการณที่เคยเกิดขึ้นในอดีตและสอดคล้องกับ ขวัญจิตร นุชชำนาญ จารุวรรณ ธรรมวัตร และชูศักดิ์ สุภรณ์ทร์ (2556, หน้า 61) ศึกษาเรื่องความเชื่อเหนือธรรมชาติและการสร้างภาวะเหนือธรรมชาติในนวนิยายของกึ่งฉัตรว่า ลางสังหรณ์และความฝันเป็นสิ่งที่สามารถช่วยบอกว่าจะเกิดเหตุการณหนึ่งขึ้นในอนาคตและเหตุการณที่เกิดขึ้นนั้นมักเป็นลักษณะที่ไม่ดี

การศึกษาโลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนาคพัทท์ ของทมยันตี ทำให้เห็นความเชื่อเรื่องเหนือธรรมชาติในสังคมผ่านการสร้างวรรณกรรม นำเสนอมุมมองต่าง ๆ ที่ผสมผสานกับจินตนาการของผู้เขียนทำให้ผู้อ่านทราบถึงปรากฏการณที่กำลังเกิดขึ้นในสังคม แสดงให้เห็นถึงผลงานของทมยันตีว่าเป็นนวนิยายแนวเหนือธรรมชาติที่ผู้แต่งได้ประกอบสร้างขึ้นมาจากความเชื่อที่มีอยู่จริงในสังคม เห็นได้ว่าวรรณกรรมสามารถสะท้อนวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในสังคมได้เป็นอย่างดี ทมยันตีได้นำความเชื่อมาสร้างเป็นเรื่องราวในนวนิยายเรื่องนาคพัทท์เพื่อให้เกิดความตื่นตันทึ่งใจ และความสนุกสนานไปกับจินตนาการที่ผสมผสานกับความเชื่อของคนในสังคมไทย ทมยันตีถือได้ว่าเป็นนักเขียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเหนือธรรมชาติทำให้ทมยันตีถ่ายทอดผลงานออกมาทางวรรณกรรมได้อย่างสมจริง จึงทำให้นวนิยายเรื่องนาคพัทท์เป็นนวนิยายที่มีความเหนือธรรมชาติ

นอกจากนี้ทมยันตียังมุ่งเสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนาสอดแทรกเนื้อหาในนวนิยายเรื่องนาคพัทท์ โดยกล่าวถึง หลักธรรมทางพุทธศาสนาเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดในภพภูมิต่าง ๆ ของสัตว์โลก การทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว เมื่อมนุษย์กระทำความดีก็จะได้ไปเกิดบนสวรรค์ หากกระทำความชั่วก็จะลงไปเกิดในนรก แนวคิดเหล่านี้จึงทำให้มนุษย์พึงปฏิบัติตนเป็นคนดีและรักษาศีลอยู่เสมอหลังจากตายในชาตินี้แล้วจะสามารถไปสู่ภพภูมิที่สูงขึ้น ซึ่งหลักธรรมทางพุทธศาสนาที่ทมยันตีได้นำเสนออย่างนุ่มนวลเป็นแง่มุมที่สมจริงตามความเชื่อของมนุษย์

นวนิยายเรื่องนาคพัทท์ ของทมยันตี มีลักษณะงานเขียนที่เหนือธรรมชาติ นำเรื่องราวมาร้อยเรียงได้อย่างน่าสนใจ จึงทำให้นวนิยายเรื่องนี้ดึงดูดความสนใจและสร้างความเพลิดเพลินให้แก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี อนึ่ง ความเชื่อเรื่องเหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนาคพัทท์ ทั้งหมดเหล่านี้ล้วนเป็นความเชื่อที่มีอยู่จริงในสังคมไทยและเป็นความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทยตั้งแต่ในอดีตสืบทอดมาจนถึงสังคมไทยในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาการลววิธีการสร้างภาวะเหนือธรรมชาติในนวนิยายเรื่อง นาคพัทท์
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับโลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องอื่น

บรรณานุกรม

- กุสุมา ชัยวินิตย์. (2531). *ศาสนาชาวบ้านในวรรณกรรมนิทานพื้นบ้านอีสาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ขวัญจิตร นุชขำนาญ จารุวรรณ ธรรมวัตร และชูศักดิ์ ศุภรณรงค์. (2556). ความเชื่อเหนือธรรมชาติและ การสร้างภาวะเหนือธรรมชาติในนวนิยายของกึ่งจักร. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 7(2), 55-63.
- จรูญรัตน์ รัตนากร. (2535). *โลกทัศน์ชาวอีสานจากวรรณกรรมคำสอน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทมยันตี. (2560). *นาถพัทธ์*. กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.
- ธวัช ปุณโณทก. (2526). *แนวทางการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2539). *วรรณกรรมวิจารณ์*. ปทุมธานี: นาค.
- นิตยา ภักดีบัณฑิต. (2532). *ผลภาษิต: การศึกษาเชิงวิเคราะห์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประคอง เจริญจิตรกรรม. (2551). *หลักการเขียนวิจารณ์วรรณกรรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประจักษ์ ประภาพิตยากร. (2519). *ประเพณี และไสยเวทวิทยาในชุมชนข้างขุนแผน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญธรรม.
- ประภา บุญยนต์. (2539). *วิเคราะห์โครงสร้างและภาพสะท้อนสังคม การเมือง และเศรษฐกิจในนวนิยายเรื่องคู่กรรมของทมยันตี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พันธลักษณ์. (2548). *พิธีกรรมและความเชื่อ*. กรุงเทพฯ: บ้านหนังสือ 19.
- ยุพารักษ์ ชนะบวรวัฒน์. (2560). *การบนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาวพุทธในสังคมไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วนิดา บำรุงไทย. (2543). *ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วลีรัตน์ สิงหรา. (2528). *เรื่องเหนือธรรมชาติในนวนิยายของ จินตวิทย์ วิวัธน์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วศิน อินทสระ. (2543). *หลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด*. กรุงเทพฯ: ธรรมดา.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2544). *วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ธรรมชาติ.
- สมบัติ จันทร์วงศ์. (2537). *โลกทัศน์ของสุนทรภู่*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- สะอาด คงรอด. (2533). *วิเคราะห์นวนิยายเหนือธรรมชาติของแก้วแก้ว*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- สุภาพร คงศิริรัตน์. (2553). *การศึกษาพระโลกทัศน์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เสมา ท่าพระ. (2553). *สุดยอดเครื่องรางของขลังเมืองสยาม*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.

อรรถพร ทองบรรเทิง. (2560). *วิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของรอมแปง*. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนเรศวร

อรรถพร ทองบรรเทิง และสุภาพร คงศิริรัตน์. (2561). วิเคราะห์โลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในองค์ประกอบของนวนิยาย
เรื่องพรายพรหม ของรอมแปง. *วารสารมนุษยศาสตร์*, 16(1), 417-432.

อิงอร สุพันธุ์วิช. (2554). *วรรณกรรมปริทัศน์ ภาพสะท้อนสังคมไทยร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: ธนาเพรส.